HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מי שאני. כיון דישנותין לתורייתא גינהו נפקא לגמרי מרשותיה: **ונרא נחמן דאמר.** לקמן לר' יוסי בר' יהודה נמי במעות הרשנות היא מתקדשת בקידושין דאב גינהו ותפילו לירושין עושה היכי הדר מזכין לה: **מוקי לה לרבי אליעזר** גרסינן: **דאמר לשפחות אחר שפחות בו'.** דקדיש כיון שגנב בה. ועד השתא מהדרינן לאוקמה דלא כרבי אליעזר ממשו דשמותי הוא[ט]. **אמאי ממעט ליה קרא.** הואיל ותיתא: **שפחות דמייעד. ומיהו מיעטה קרא ממיעטה: דמדאוריית, חזיא ליה.** כלומר זקוקה לו בשותה[ט] ביאה לכל דבר וקנאה ליורשה כדתנן (נדה דף מה.) בן ט' שבא שבא על יבמתו קנאה: **תרתי.** הא חד הוא כיון דאין יעוד אלא מדעת פשיטא דאין יעוד אלא בגדול אף בנו גדול אמר רבי זירא תא שמע [1]איש [ט]אפרט לקטן אשר ינאף את אשת איש [2]פרט לאשת קטן ואי אמרת [ך]מייעד אם כן מצינו אישות לקטן ואלא מאי איר מייעד אמאי קא ממעט ליה קרא תיפשוט מינה דמייעד אמר רב אשי [נ]הכא ביבם בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמתו עסקינן דמדאורייתא חזיא[ס] ליה [ע]מהו דתימא כיון דמדאורייתא חזיא ליה וביאתו ביאה הבא עליה מתחייב באשת איש קמ"ל מאי הוי עלה תא שמע [פ]אמר ר' אייבו א"ר ינאי [צ]אין יעוד אלא בגדול [ק]אין יעוד אלא מדעת [ר]תרתי מה טעם קאמר מה טעם אין יעוד אלא בגדול לפי שאין יעוד אלא מדעת ואיבעית אימא מאי מדעת [ש]מדעת דידה דתנו [ת]אבי בריה דרבי אבהו [2]אשר לא יעדה מלמד שצריך [י]ליעדה הוא תני לה והוא אמר לה בקידושי יעוד ואליבא דרבי יוסי ברבי יהודה [כ]דאמר מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו רב נחמן בר יצחק אמר אפילו תימא לקידושין ניתנו [ל]שאני הכא דאמר רחמנא יעדה מאי ר' יוסי בר' יהודה דתניא יעדה והפדה צריך שיהא שהות ביום [מ]כדי פדייה מכאן א"ר יוסי בר' יהודה אם יש שהות ביום כדי לעשות עמו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת אלמא קסבר מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו רב נחמן בר יצחק אמר [י]אפילו תימא לקידושין ניתנו שאני הכא דאמר רחמנא יעדה מאי ר' יוסי בר' יהודה דתניא יעדה והפדה צריך שיהא שהות ביום כדי לעשות עמו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת אלמא קסבר מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו רב נחמן בר יצחק אמר אפילו תימא לקידושין ניתנו שאני הכא דאמר רבא אמר רב נחמן [ח]אומר אדם לבתו קטנה צאי וקבלי קידושיך מדרבי יוסי ברבי יהודה לאו אמר רבי יוסי ברבי יהודה מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו וכי משייר בה שוה פרוטה הוו קידושי הכא נמי ל"ש ואמר רבא א"ר נחמן [ט]המקדש במלוה שיש עליה משכון מקודשת מדברי יוסי ברבי יהודה לאו אמר רבי יוסי ברבי יהודה מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו [מ]האי הלואה היא והיא גופא משכון היא וכי

בבאי מוקי לה **כרבי אליעזר.** פי' בקונטרס ועד השתא מהדרינן לאוקומי דלא כרבי אליעזר דשמותי הוא לפי' ר"ת דגרים הכא במאי מוקי לה כר' עקיבא ס"ל דעד השתא מהדר לאוקומי כרבי אליעזר משום[א] דרבנן דר' שמעון קיימי כוותיה לתמרי[ב] אבל לא לשפחות אחר אישות ור' שמעון נמי הכי היא אחר אישות סופיך עוד [ג]אבל לא [ד]לשפחות אחר שפחות:

איש פרט לקטן. ופי' על גב דקטן לאו בר עונשין הוא[ה] מ"מ אישטרין קרא למעוטי דקטן"ד שיהא נהנה כיון שהשאה נהנתה על ידו[ג ו]: **ומדאורייתא חזיא ליה.** פי' בקונטרס דזקוקה לו וביאתו ביאה לכל דבר וקנאה ליורשה וליטמא לה כדתנן (נדה דף מה.) בן ט' שבא על יבמתו קנאה וקשה דזה אינו אלא מדרבנן ולפוסלה מן הכהן כדתנן בהשאה רבה (יבמות דף נו:) עשו ביאת בן ט' כמאמר גדול אבל ליורשה ולשאר דבריה לא הויא כשאה ולכן נ"ל דמדאורייתא חזיא ליה בעלמא כגון שהיה בינה גדול[ד] וקטן זה ביאתו ביאה כלומר שאם בא על אחת מכל עריות שבתורה מומתים על ידו[ה] מהו דתימא הואיל ומדאורייתא כו' כלומר אי נמי הכי קאמר דמעטיה ר"ת מדאוריית' חשובה כאשה כמ"ל מאיש כגדול כלומר דבריה לא הויא כאשה ולכן נ"ל דמדאורייתא חזיא ליה בעלמא (שם) עשו ביאת בן ט' כמאמר גדול: **תרתי.** פי' בקונטרס הא דהא תניא כלומר אבל מדרבנן כדתניא בעלמא (שם) עשו ביאת בן ט' כמאמר גדול: **תרתי.** פי' בקונטרס הא דהא תניא כלומר אבל מדעת מילתא היא דכיון שאין יעוד מועיל אלא בגדול שהרי קטן לא מצוי לשויי שליח ס[ו] לקדש[ז] וה"ר אלחנן פי' תרתי כלומר לתמרי אין יעוד אלא בגדול משמע מכאן דאלא מדעת לא מהני: **אומר אדם לבתו קטנה צאי וקבלי קידושיך מדר' יוסי.**

תימה מאי מתח למשמעין פשיטא למה לי למתקדש אפילו היה אומר תן מנה לפלוני ומתקדש נמי לך היתה מקודשת מדין ערב כדלעיל (דף ז.) כ"ש שאמר לאמו וכי תימא להכי לא שייך דין ערבות דהא לא דייבר למקדש[ו] ה"ק לר' יוסי בר' יהודה למאי דמקודשת מחרוזה אלו גילף מינה לשם לא למאי דלוס לא נצא ולא למקדש תהא מקודשת אלא ע"כ המכירה משובה כאילו אמר לגבי המקדש ביעוד ה"כ המכירה נמי מחשב כאילו אמר למקדש ו"ל דלא הוי לא כאומר לו ולא כאומר לה דלא הכי מוכיח ע"כ קטנה יש לה יד לקבל קידושין[ז] מדלשכחן גבי יעוד דאמר רחמנא שמייעד על ידי עצמה שהם לא היה מועיל בעלמא כשנותן לה רשות להתקדש מדעת ע"י עצמה לא היה אומר הכתוב שיהיה מועיל לענין יעוד ות"ת היאך היה מתקדשת בשאומר לה נמי וקבלי קידושיך והלא קטן אין לו דעת להתקדש כדמשמע פ"ק דע"ז (דף יב.) דקטנה אין לה יד לזכות בעלמה ואמרינן דמליאת הקטן [ח] לר' יוסי אין בו גזל גמור אלא מדבריהם בעלמא גבי יעוד דהתם אין הוא שמזכה [ט] בשאר שליאו אלא מחילת שיעבוד בעלמא וי"ל דבדעת אחרת מקנה לה יש לה זכייה מדאורייתא כדמשמע בפ' [התומר] (גיטין סה.) דפריך לרב חסדא דאמר חמר זה ואחד זה [ס] קונה לעצמו ואינו זוכה לאחרים מהניא לאומר תלוס לעבדו ולשפחתו העבריים הילך מעות הללו ופדה מהן מעשר שני ופשחה עברית קטנה היא ודמי בעניין שאינו נקוב דרבנן מכלל שהיה רוצה להוכיח [ע] שזכה לאחרים מן התורה[ח]:

במלוה שיש עליה משכון מקודשת מדר' יוסי בר' יהודה. אין לפרש דמיירי במשכון שלא בשעת הלוואה דקני לה מדרבי יצחק[ך] דאם כן היה לו להניח כאן דרבי יצחק כמו שמניח לעיל (דף ח:) גבי קידשה במשכון מקודשת ולעיל היה לו להניח דרבי יוסי ברבי יהודה אלא ודאי במשכון בשעת הלוואה מיירי[ט] ואפ"ה אין מחזיר לו משכון אלא משלמת הלוואה ומקנה לו המשכון ומ"מ מקודשת דהא משכון קאמר[ל] ולא המקדש במשכון ות"ת היכי נילף מרבי יוסי ברבי יהודה דמיעוט ומיעוט מחזיר לה משכון הוי גופה דהא משכון מילתא דרבי יוסי מקודשת ות"ת היכי נילף מרבי יוסי ברבי יהודה דמיעוט ומיעוט מחזיר לה משכון היינו גופה דהא משכון היא ומכח אין מחזיר לה משכון ו"ל דפשיטא ליה דאין עיקר היעוד בחזרת משכון אלא משלמת הלוואה ומיעוט שיעבוד הלוואה ו"ל לקדקד דקסבר ר' יוסי בר' יהודה דעבד עבדי אין גופו קנוי דאי גופו קנוי אלא משכון זה אלא משכון אין כאן הלוואה כלל אלא מקדש בהקנאת גופה לעצמה ומיהו י"ל דע"כ לא בהקנאת גופה קנויה לו מקדשה דהא כן אין מקדש אלא שטר שחרור ואלא הפקר[כ]:

מצל

מסורת הש"ס

א) [בכת"י: שייעד], ב) שמות כא:, ג) סנהדרין נב:, ד) [בכת"י נוסף: מדש נמו קטן], ה) [יבמות סח ע"ב], ו) [בכת"י נוסף: וביאתו ביאה], ז) [ל"ל דתמרי], ח) [בכת"י: ותין], ט) [בכת"י: תניתי. וכ"ל (סה"ד. יעב"ץ)], י) [ל"ל לידעה], כ) [בכת"י נוסף: מה. ל) [בכת"י נוסף: שיעור], מ) [בכת"י: והוי ליה למיפה והיכ גופא מצטרן הויא], נ) [בכת קל ע"ב], ס) [נדצ"ל ויבאתו. וכ"ה בתוס' בסמוך], ע) [בדפו"ר: תמי. וכ"ל. כ"ה], פ) [לעיל יח ע"ב], צ) [ל"ל בגל ע"ב ממתק. (כ"ה ב"ב)], ק) [כתוכות מ סוע"ב, ע"ב], ר) [וע"ע תוס' ערכין ג. ד"ה למעוטי ותוס' סמסים נח: ד"ה אין], ש) [נדה שם], ת) [ע' לקמן מב ע"ב], י) [ים למוסף: תפילו. (כ"ה ב"ב)], כ) [ל"ל זוכה. (כ"ה ב"ב)], ל) [ל"ל שזוכה. (כ"ה ב"ב)], מ) [ב"מ פב ע"ב], נ) [דף ו:].

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת אֵשֶׁת אִישׁ אֲשֶׁר יְנָאֵף אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ מוֹת יוּמַת הַנֹּאֵף וְהַנֹּאָפֶת:
ויקרא כ י

2. אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לוֹ יְעָדָהּ וְהֶפְדָּה לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ בְּבָגְדוֹ בָהּ:
שמות כא ח

גליון הש"ס

גמ' תרתי מה טעם קאמר. כעין זה ביצה דף יד ע"ב בגמ' מציעא דף י"ד ע"ב: **שם** מדעת דידה. עיין לעיל דף ה ע"ב תוס' ד"ה שכן יצאן בע"כ:

הגהות הב"ח

(ל) תוס' ד"ה תומר וכו' אין הוא שמזכה בשיור שאינו וכו' כדמשמע בפ' התקבל לפניך:

מוסף רש"י

מעות הראשונות לקדושין ניתנו. מעות הראשונות שנקבל את מיכרמל זה הקונה לשם קדושין קנאם שאם ירצה לקדשה שתתקדש בתוכן מעות (רש"י על הדי"ף). פרט לאשת קטן. משמעינן דקטן אין לו קדושין (סנהדרין נב:). מעות הראשונות לאו לקדושין ניתנו. מעות הראשונות שנקבל על המכירה לא לקדושין ניתנו אלא שפחות ויעוד שתופס בה ממנה שפחה פעולה שיש לו עליה הוא בא ולא ע"י אביה (לקמן מה.).

עין משפט נר מצוה

קפד א מיי' פ"ג מהל' מיסורי ביאה הלכה יח:
קפה ב ג מיי' שם פ"ג הלכה ו:
קפו ד מיי' פ"ד מהל' עבדים הלכה ז:
קפז ה ו מיי' שם הלכה ח:
קפח ז מיי' שם הל' ז:
קפט ח מיי' פ"ג מהל' אישות הל' יד סמג עשין מז טוש"ע אה"ע סי' מ' סעיף ז:
קצ ט מיי' פ"ה מהל' אישות הל' יד סמג שם טוש"ע אה"ע סימן כח סעיף יג:

מוסף תוספות

א. דפשיטא לן שכן הלכה. תוס' בכורות לד. ב. בתוס' רשב"ם כתוב. אף לא. ג. דמשום קלון האשה יתחייב דומיא דבהמה הנרבעת. תוס' ערכין ג. ד. בתוס' יבמות שם. ד"ה כלומר זקוקה לו. ועי' רש"ם. ה. ולא הוי האי כתרתי דאמרינן בעלמא שפירושו תרתי דסתרן אהדדי. ליטע"מ. ו. אלא לבת. תוס' הל"ם. וערב מדבר הוא עם המלוה. רשב"ם. ז. שאותו כח וזכות שזיכתה לו תורה בקדושי בתו יכול הוא ליתנו לה לקדש עצמה מדעתה. תוס' הל"ם. ח. ושמעינן מינה דלרב חסדא זוכה לעצמו מן התורה ולרב יהודה דפליג עליה דרב חסדא זוכה מן התורה אף לאחרים וכו'. שם. ט. דומיא דאמה העבריה. שם. י. סתם לא שנא נתן לה את המשכון ולא שנא לא נתן לה את המשכון. רשב"ם. כ. אלא ודאי בשעבוד שעליה דהיינו מלוה היא מתקדשת. תוס' הל"ם. ועי' מי' לע"ת.